

Hoge Raad voor Vrijwilligers

Uw brief van :
Uw kenmerk :
Ons kenmerk :

Datum :
Bijlage(n) :

Mevrouw Maggie De Block

**Minister van Sociale Zaken en
Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie**

Betreft : Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV) – Advies over de impact van het verenigingswerk op het vrijwilligerswerk.

Mevrouw de Minister,

Uw diensten hebben aan de Hoge Raad voor Vrijwilligers (HRV) een advies gevraagd over de impact van het verenigingswerk op het vrijwilligerswerk. Het was niet mogelijk om tot een unaniem door de leden gedragen advies van de Hoge Raad voor Vrijwilligers te komen omtrent het merendeel van onderstaande vragen. Er zijn namelijk twee strekkingen aan het licht gekomen: enerzijds een meerderheidsadvies uitgedrukt door de leden van de HRV die de sectoren vorming en onderwijs, jongeren en ouderen, gezondheidszorg, sociale en juridische bijstand, cultuur – kunst, artistiek erfgoed, wetenschap – en vrijetijdsbesteding, humanitaire acties en internationale solidariteit, religie, filosofische stromingen, politiek, natuur, dierenwelzijn, ecologie, gezin en andere vertegenwoordigen, en anderzijds een minderheidsadvies geuit door de leden die de sportsector en de dag- en nachtoppas-sector vertegenwoordigen. De HRV geeft daarom bij elke vraag aan van wie het antwoord afkomstig is.

1) Krijgt u opmerkingen of klachten over volgende onderwerpen?

- **de toepassing van de bepalingen inzake verenigingswerk**

JA

Zo ja, welke?

[De sportsector](#) is van mening dat de Herstelwet (artikel 17) een discriminatie creëert tussen enerzijds de verenigingen die in het verleden gebruik maakten van "valse vrijwilligers" en die nu een statuut van verenigingswerker kunnen aanbieden aan deze personen, en anderzijds de verenigingen die de aangeboden activiteiten aangaven, in het kader van de statuten van werknemer of van zelfstandige en die op heden een jaar moeten wachten vooraleer ze een statuut van verenigingswerker aan deze personen kunnen aanbieden. Niettegenstaande begrijpt de sportsector dat deze periode van een jaar toelaat te

vermijden dat er reguliere arbeid omgezet zou worden in verenigingswerk en meent dat door deze regel de omzetting van reguliere arbeid in verenigingswerk dan ook effectief vermeden wordt.

De vertegenwoordigers van het meerderheidsadvies merken eveneens dit verschil op, maar zien er het risico in dat sommige organisaties waar vaak een beroep wordt gedaan op freelancers, op lange termijn (na het verstrijken van de termijn van één jaar of bij de indienstneming van nieuwe mensen) reguliere arbeid in verenigingswerk zullen omzetten (deze vrees werd door de HRV geuit in zijn advies van 24/11/17).

- **andere onderwerpen die verband houden met verenigingswerk**

JA

Zo ja, welke?

Alle leden van de HRV zijn van mening dat de term "verenigingswerker" problematisch en verwarrend is, omdat deze term eveneens verwijst naar alle personen die voor een vereniging werken, ongeacht hun statuut (werknemer, zelfstandige, vrijwilliger en verenigingswerker). Zij pleiten er echter niet voor om de term te wijzigen, gezien de aanzienlijke inspanningen die reeds zijn geleverd op het gebied van vorming en communicatie om hun leden over deze wetgeving te informeren.

De sportsector stelt dat zij als koepelorganisatie grote inspanningen heeft geleverd om de clubs en de federaties te informeren en om de verschillen tussen het verenigingswerk en het vrijwilligerswerk duidelijk te maken. Vanuit de grote nood aan een nieuw statuut, waarvoor de sportsector al jaren pleit, is er bij de sportorganisaties een grote bereidheid om zich te informeren teneinde het verenigingswerk goed te leren kennen. De sportsector meent dan ook dat dit voor zijn sector goed gelukt is.

De vertegenwoordigers van het meerderheidsadvies wijzen op de verwarring die door de wet inzake verenigingswerk is ontstaan, verwarring aangevoeld door de koepelorganisaties zowel op basis van de vragen van particulieren als wanneer de sectoren opleidingen organiseren voor bestuurders van VZW's. Zij hebben ook een verwarring vastgesteld tussen het verenigingswerk en de andere twee systemen uit de Herstelwet (de diensten van burger aan burger en de activiteiten in de deeleconomie).

De vertegenwoordigers van het meerderheidsadvies herinneren eraan dat, in zijn advies over het semi-agoraal statuut, de HRV een aantal richtlijnen had voorgesteld om deze laatste te onderscheiden van het vrijwilligersstatuut. Naast de benaming van het statuut, is er het feit dat het onderscheid niet duidelijk genoeg is: een zelfde persoon doet waarschijnlijk vaak dezelfde taak als vrijwilliger of als verenigingswerker. De keuze tussen deze statuten zal over het algemeen niet afhangen van de filosofie van de activiteit of de geïnformeerde keuze van de betrokken persoon, maar het vaakst van de mogelijkheid om al dan niet het verenigingswerk te gebruiken (de vereniging kan de voorziene vergoeding voor verenigingswerk betalen en de betrokken persoon heeft een hoofdactiviteit) of de voorkeur van de organisatie. Een van de voorgestelde richtlijnen was een 33% belastingheffing van de ontvangen bedragen in het kader van het semi-agoraal statuut, omdat het inkomsten betreft en geen kostenvergoeding zoals bij het vrijwilligerswerk. Dit voorstel werd niet weerhouden.

Bovendien is de verenigingssector grotendeels afhankelijk van door de belastingen gefinancierde subsidies en betreurt het dan ook dat de vergoede prestaties niet onderworpen zijn. Er moet dus een aanvaardbaar evenwicht worden gevonden tussen de rechten en plichten die verbonden zijn aan het verenigingswerk en dit om de collectieve solidariteitsstelsels in stand te houden.

De vertegenwoordigers van het meerderheidsadvies zijn ook ontsteld door het koninklijk besluit van 2018 om de jaarplafonds voor bepaalde functies te verhogen. De HRV had juist aangedrongen op het introduceren van een semi-agoraal statuut om een dergelijk soort verhoging te vermijden. Deze creëert immers een daadwerkelijk onevenwicht tussen de sectoren en vergroot de mogelijkheden om vrijwilligerswerk te misbruiken door een forfaitaire kostenvergoeding te gebruiken als een loon (zie het HRV-advies van 29/08/18).

De vertegenwoordigers van het meerderheidsadvies maken zich eveneens zorgen over de mogelijkheid door de wetgever gelaten om de verschillende bedragen, die zijn vrijgesteld van belastingen en sociale zekerheidsbijdragen, te cumuleren. In de schoot van een zelfde organisatie, kan een persoon, in **éénzelfde** periode, immers een statuut van verenigingswerker combineren met de uitoefening van vergoed vrijwilligerswerk. In zijn advies (van 29 augustus 2018), had de HRV gevraagd om deze cumulatie te verbieden voor een zelfde **kalenderjaar**.

Ten gevolge hiervan kan een persoon die een sportfunctie beoogd door het verenigingswerk uitoefent en die geniet van de verhoging van het jaarlijks forfaitair kostenplafond, meer dan 8800€ per jaar "ontvangen" (zonder de vergoeding van de transportkosten van personen die eveneens werd uitgebreid in rekening te brengen). Dit schaadt het imago van het vrijwilligerswerk omdat de idee versterkt dat vrijwilligerswerk een manier is om de inkomsten te verhogen ten koste van zijn waarde in het kader van burgerengagement.

De **sportsector** en de oppassector delen deze bezorgdheid niet, en merken op dat het voor organisaties ook financieel haalbaar moet zijn om dergelijke cumulregelingen uit te betalen (en dit is meestal niet het geval). Deze sectoren menen dat de cumul tussen verenigingswerk en vrijwilligerswerk eerder de uitzondering dan de regel is. Toch wensen ze deze cumulregeling te behouden. Bij voorkeur wordt er een duidelijke interpretatie gegeven aan het begrip 'in dezelfde periode' uit de wet, zodat men weet wat toegelaten is en wat niet.

De **oppassector** merkt ook nog op dat het Vlaamse woonzorgdecreet, dat bepaalt welke types van oppasdiensten erkend worden, voorziet in een maximumbijdrage per uur (2,87€) die kan gevraagd worden aan de gebruiker/cliënt (onder andere om de vrijwilligersvergoeding te kunnen voorzien). De cumul van 8800 euro is in de oppassector dus weinig waarschijnlijk.

Bij de oppashulp wordt er bovendien enkel in uitzonderlijke gevallen gebruik gemaakt van verenigingswerkers.

2) Zijn er voordelen aan de reglementering voor vrijwilligerswerk of verenigingen die een beroep doen op vrijwilligers?

JA en NEEN

Zo ja, welke?

De **sportsector** meent dat de invoering van het statuut van verenigingswerk voor een groot stuk een einde maakt aan het misbruik van het vrijwilligersstatuut en het niet-aangeven van bepaalde activiteiten in de sportwereld. Voor de sportsector is dit een geschikt statuut. Vooral het feit dat het om een administratief eenvoudig statuut gaat (onder andere doordat er geen belastingheffing bestaat) wordt zeer gewaardeerd.

De [vertegenwoordigers van het meerderheidsadvies](#) zijn bezorgd dat sommige sectoren bijdragen aan de verwarring tussen het vrijwilligerswerk en het verenigingswerk wanneer zij, afhankelijk van het plafond, gebruik maken van het ene statuut in plaats van het andere.

3) Met betrekking tot de bezorgdheden en problemen wegens deze reglementering die de HRV geuit heeft in zijn advies van 24/11/17 betreffende het wetsontwerp en ontwerp van koninklijk besluit inzake bijklussen:

- Welke daarvan zijn volgens de HRV bewaarheid geworden?

Alle leden van de HRV zijn van mening dat het moeilijk is om deze vraag te beantwoorden na één jaar toepassing van de wet. Het zou relevant zijn om de wet over vijf jaar opnieuw te evalueren om de gevolgen echt te kunnen meten.

De [vertegenwoordigers van het meerderheidsadvies](#) maken, zich, naast de verschillende reeds aangehaalde punten, ook zorgen over het feit dat het verenigingswerk tot een onzekere arbeidssituatie leidt. Deze sectoren zijn van mening dat, het feit dat veel verenigingen zich informeren of klagen over de termijn van één jaar voor de "omvorming" van een "klassieke" werknemer tot een verenigingswerker, een bewijs is van de wil om regulier werk te vervangen en, op lange termijn, leidt tot onzekere arbeidssituaties in de verenigingssector. Ze begrijpen evenmin waarom dit statuut buiten het toepassingsgebied van het arbeidsrecht valt.

De [vertegenwoordigers van het minderheidsadvies](#) hebben geen andere zorgen of problemen vastgesteld dan die welke reeds werden vermeld.

- Zijn er nog andere problemen die niet aan bod komen in dit advies?

JA

Zo ja, welke?

De [vertegenwoordigers van het meerderheidsadvies](#) herinneren eraan dat er ten tijde van het advies geen sprake was van een verhoging van het jaarlijkse maximum voor de kostenvergoeding van vrijwilligers. De cumulatie van het statuut van de vrijwilligers en die van het verenigingswerk is dus problematisch omdat dit de mogelijke verwarring tussen deze twee statuten vergroot.

4) Indien het antwoord op de vorige vraag ja is, welke verbeteringen zou u dan voorstellen?

De [vertegenwoordigers van het meerderheidsadvies](#) herinneren er aan dat één van de redenen om het verenigingswerk in te voeren, is om het vrijwilligerswerk niet te misbruiken. Vanuit dit perspectief is het niet wenselijk dat iemand deze twee statuten in hetzelfde kalenderjaar gebruikt om dezelfde activiteit te verrichten binnen een zelfde organisatie.

In zijn advies van 24/11 over de ontwerpen van de wet en het koninklijk besluit inzake bijkomende activiteiten, was de HRV van mening dat een persoon vrijwilligerswerk en verenigingswerk voor twee verschillende organisaties zonder beperking kon combineren.

Anderzijds heeft de HRV gevraagd dat de uitoefening van vrijwilligerswerk en verenigingswerk binnen dezelfde organisatie gedurende hetzelfde kalenderjaar alleen mogelijk zou moeten zijn als de volgende voorwaarden zijn voldaan:

- het vrijwilligerswerk niet of alleen wordt vergoed tegen de werkelijke kosten

en

- de activiteiten die als vrijwilliger en als verenigingswerker worden uitgevoerd, duidelijk verschillend zijn.

De vertegenwoordigers van het minderheidsadvies willen zoveel mogelijk flexibiliteit behouden. Ze zijn dus geen voorstander van een cumulverbod. Soms is een persoon in verschillende hoedanigheden actief in de organisatie. Het is de bedoeling dat zij dan voor de kosten gemaakt tijdens hun activiteiten die onder het vrijwilligerswerk vallen, kunnen terugbetaald worden.

5) Andere opmerkingen of suggesties

Alle sectoren zijn het erover eens om te stellen dat het te vroeg is om de effecten van het verenigingswerk te evalueren, bij gebrek aan voldoende gegevens en door het feit dat de wetgeving nog heel recent is. Bovendien waren vele sectoren geen vragende partij voor dit statuut, wat de eventuele toepassing ervan in deze sectoren vertraagt. De HRV vraagt daarom een nieuwe evaluatie van het verenigingswerk over 5 jaar.

De HRV vraagt bovendien dat elke nieuwe uitbreiding van het verenigingswerk tot andere functies officieel moet worden voorgelegd aan de HRV alsook aan alle betrokken sectorale federaties.

De vertegenwoordigers van het meerderheidsstandpunt stellen ook voor om de mogelijkheid te onderzoeken om het verenigingswerk te vervangen door de uitbreiding van het statuut van "artikel 17" (Koninklijk Besluit van 28 november 1969), dat per uur en niet slechts voor een hele dag bruikbaar zou zijn. Artikel 17 kan momenteel immers niet volledig tegemoetkomen aan de behoeften van de sectoren, gezien het beperkte kader ervan (maximaal 25 dagen, mogelijke sectoren van activiteit, enz.).

Door het verenigingswerk te vervangen door een uitgebreide "artikel 17"-status zou het mogelijk zijn:

- om een vermenigvuldiging van statuten en wettelijke kaders te voorkomen.
- om verwarring met het vrijwilligerswerk te voorkomen.

Voorafgaand overleg met alle betrokken sectoren is essentieel zodat zij zelf kunnen bepalen of zij nood hebben aan dit statuut en de beoogde functies.

De vertegenwoordigers van het minderheidsadvies zijn het niet eens met dit laatste voorstel.

Met de meeste hoogachting.

De Secretaris,

Christian DEKEYSER

De Ondervoorzitters,

Jacky CLOTH

Bernard HUBIEN